

Sammanträdesdatum
2019-01-23

Dnr 2018/1315 - 6

§ 2 Information om den regionala avfallsplanen

INLEDNING

Enligt förbundsordning för Kommunalförbundet VafabMiljö ska VafabMiljö för medlemmarnas räkning ansvara för den strategiska planeringen kring avfallshantering i enlighet med den myndighetsutövning som åligger kommunerna i 15 kap. Miljöbalken. Som en del i detta har VafabMiljö tagit fram förslag till ny renhållningsordning. Renhållningsordningen består av avfallsplan och renhållningsföreskrifter.

Beredning

Bilaga KS 2019/6/1, Missiv – Beslutsärende och remiss av Avfallsplan 2020-2030 och renhållningsföreskrifter för VafabMiljö Kommunalförbund

Bilaga KS 2019/6/2, Förslag Avfallsplan 2020-2030

Bilaga KS 2019/6/3, Föreskrifter för avfallshantering

Enhetschef planeringsenheten VafabMiljö Linda Gårdstam och avfallstrateg Per Omnell föredrar ärendet.

Yrkanden

Anders Wigelsbo (C) yrkar

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att ställa ut förslag till Avfallsplan 2020-2030 och Renhållningsföreskrifter för VafabMiljö Kommunalförbund i minst fyra veckor under tidsperioden januari till april 2019.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att ställa ut förslag till Avfallsplan 2020-2030 och Renhållningsföreskrifter för VafabMiljö Kommunalförbund i minst fyra veckor under tidsperioden januari till april 2019.

Utdrag
Kommunstyrelsen

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	--------------------

2018-12-19
Linda Gårdstam

Kommunstyrelsen Sala

Beslutsärende – Utställning och Remiss av Avfallsplan 2020-2030 och Renhållningsföreskrifter för VafabMiljö Kommunalförbund

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att ställa ut förslag till Avfallsplan 2020-2030 och Renhållningsföreskrifter för VafabMiljö Kommunalförbund i minst fyra veckor under tidsperioden januari till april 2019.

Bakgrund

Enligt förbundsordning för Kommunalförbundet VafabMiljö ska VafabMiljö för medlemmarnas räkning ansvara för den strategiska planeringen av frågor kring avfallshantering i enlighet med den myndighetsutövning som åligger kommunerna i 15 kap Miljöbalken. Som en del i detta har VafabMiljö tagit fram förslag till ny renhållningsordning. Renhållningsordningen består av avfallsplan och renhållningsföreskrifter. Förbundet kan dock inte besluta om renhållningsordning. I enlighet med Miljöbalken 15 kap 41 § ska beslutet fattas i respektive kommuns kommunfullmäktige. Detta gäller även beslut om utställning av Renhållningsordningen.

VafabMiljös direktion fattade, 2018-11-29, beslut om att skicka förslag om ny renhållningsordning till medlemskommunerna för utställning och remiss inom den kommunala förvaltningen. Renhållningsordningen är avsedd att börja gälla från 1 januari 2020. Förslaget skickas till samtliga medlemskommuner under december 2018. Då kommunerna lämnat synpunkter på förslaget presenteras det i bearbetad form för direktionen. Vid sitt möte den 26 september 2019 fattar direktionen beslut om slutligt förslag till renhållningsordning. Detta förslag skickas återigen till samtliga kommuner för beslut. Beslut fattas i respektive kommunfullmäktige under perioden oktober till december 2019.

Processen, att skicka förslaget på utställning samtidigt som den remitteras internt i kommunen, och tidplanen har under våren 2018 förankrats med medlemsrådet (samtliga KSOer), direktionen och samrådsorganet (tjänstepersoner från varje kommun).

Kommunens synpunkter på förslaget ska vara VafabMiljö tillhanda **senast 30 april 2019**. Synpunkter skickas till info@vafabmiljo.se.

Ärendebeskrivning

Enligt Miljöbalken 15 kap 41 § ska det för varje kommun finnas en renhållningsordning som antas av kommunfullmäktige. Renhållningsordningen består av avfallsplan och föreskrifter. Eftersom VafabMiljö Kommunalförbund tagit över strategiska planeringen när det gäller avfallsfrågor från medlemskommunerna är det VafabMiljö som ansvarar för att ta fram avfallsplan och föreskrifter. I enlighet med Miljöbalken och Förbundsordningen är det dock fullmäktige i varje medlemskommun som beslutar om renhållningsordning och taxor.

I framtagande av en renhållningsordning ska denna, i enlighet med Miljöbalken 15 kap 42 §, ställas ut för samråd i minst fyra veckor. Varje kommun ansvarar för att besluta om utställning i den egna kommunen. VafabMiljö tar fram underlag som respektive kommun kan använda i utställningen om den så önskar. I samband med utställningen skickas renhållningsordningen även till andra organisationer som kan ha väsentligt intresse av denna.

Representanter från VafabMiljö erbjuder kommunerna presentation av renhållningsordning i nämnd, KS eller KF inför beslut om utställning i respektive kommun.

Det är av största vikt att varje kommun känner ägarskap för renhållningsordningen och vill arbeta i enlighet med dessa dokument även om det mesta av arbetet kommer utföras av VafabMiljö.

Tidplan

Upplägget för tidplanen är avstämd under året (2018) med Samrådsorganet (tjänstepersoner), Medlemsrådet (KSOer) samt Direktionen. Där har man varit enig om att detta upplägg fungerar och kan genomföras i samtliga kommuner. I samband med att förslaget skickas för beslut om utställning och remiss presenterar VafabMiljö förslaget vid möten med respektive medlemskommun.

2018

29 november	Förslag till Renhållningsordning antas i direktionen. Beslut att remittera förslag till kommunerna för utställning och remiss.
Dec	Förslag skickas till respektive kommun.

2019

Jan/Feb/Mars	Utställning i kommunerna, inkl möte i varje kommun med VafabMiljö och allmänheten.
30 april	Synpunkter till VafabMiljö.
26 september	Beslut i direktionen om slutlig version.
Okt/Nov/Dec	Beslut i respektive Fullmäktige om Renhållningsordning.

Avfallsplanen

Syfte

Avfallsplanen ska bidra till att det avfall som uppstår inom VafabMiljö Kommunalförbunds region ska hanteras i enlighet med avfallshierarkin fram till år 2030. Vi ska helt enkelt bli bättre på att minska vårt avfall och det avfall som ändå uppstår ska återanvändas och återvinnas i så stor utsträckning som möjligt.

Syftet med planen är att blicka framåt och avfallsplanen är det strategiska dokument som beskriver hur arbetet ska fokuseras för att uppnå förbättringar. Genom arbetet med att uppnå mål i avfallsplanen bidrar vi även till regionala, nationella och globala mål.

Uppföljning

Att arbeta med ständiga förbättringar innebär att arbetet utvärderas och uppdateras i en regelbunden process. De långsiktiga målen är satta så att det i dagsläget inte finns aktiviteter som medför att målet uppnås. Här kommer planen kompletteras då den utvärderas och uppdateras. Eventuellt får målen också omprövas i senare uppföljningar. Utöver löpande arbete kommer uppföljning ske 2022, 2026 samt 2030.

Ansvar och finansiering

Avfallsplanen har 10 övergripande målområden vilka bryts ner i delmål och aktiviteter. Många aktiviteter ansvarar VafabMiljö för och utför på egen hand men för ett antal aktiviteter ansvarar medlemskommunerna. Fördelningen syns tydligast i sammanställningen över aktiviteter och kostnader, se Bilagor till avfallsplanen. En del av aktiviteterna i avfallsplanen får inte finansieras via taxeintäkter men är av sådan art att kommunerna har önskat ett utökat och effektiviserat samarbete, tex nedskräpning och masshantering. Dessa aktiviteter skattefinansieras och kostnader fördelas enligt fördelningsnyckel på de olika kommunerna.

Läsanvisning

Avfallsplanen och dess bilagor är ett omfattande dokument. En del av innehållet är sådant som måste finnas med enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:2) om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall. VafabMiljö har valt att låta huvuddokumentet vara framåtsyftande och visa på den förändring vi vill genomföra. De delar som handlar om uppföljning eller är av beskrivande karaktär ligger i bilagorna, så som nulägesanalys och uppföljning av gamla avfallsplaner.

Kapitel 3 Mål och 4 Handlingsplan är snarlika där kapitel 3 endast innehåller målen medan kapitel 4 återupprepar målen men även innehåller aktiviteter för hur målen ska uppnås.

Renhållningsföreskrifter

Omfattning

Renhållningsföreskrifterna innehåller bestämmelser om hur hushållsavfall och därmed jämförligt avfall som uppstår i medlemskommunerna ska hanteras. Med ”därmed jämförligt avfall” avses vanligen avfall som uppstår i verksamheter, men som påminner om avfall som uppstår i hushåll - exempelvis städsopor. När det gäller mat- och fettavfall från restaurangkök med tillhörande servering gör dock Avfall Sverige och Naturvårdsverket olika bedömningar av vad som ska inkluderas i begreppet. Eftersom frågan ännu inte har avgjorts i domstol finns inte praxis att tillämpa. VafabMiljö har valt att för rest- och matavfall samt fett från fettavskiljare gå

på Avfall Sveriges linje och betraktar dessa avfallsslag som "därmed jämförligt avfall" medan Naturvårdsverkets linje valts för spillfett. Anledningen till detta är att det är så hanteringen sker i praktiken i dagsläget. Vid eventuellt avgörande i domstol anpassas verksamheten efter domens utslag.

I föreskrifterna anges förutsättningar och regler för att detta avfall ska kunna samlas in och tas omhand. De omfattar bland annat anvisningar om sortering, placering av kärl och andra behållare, utformning av hämtställen, hämtningsintervall, transportvägar och ansvarsfördelning. I avfallsföreskrifterna finns också regler om undantag, exempelvis uppehåll i avfallshämtningen och eget omhändertagande av hushållsavfall.

Nulägesanalys

Idag har Köping, Arboga och Kungsör gemensamma avfallsföreskrifter, liksom Fagersta och Norberg. Övriga medlemskommuner har egna avfallsföreskrifter. Reglerna för avfallshanteringen varierar därmed mellan kommunerna. Exempelvis råder olikheter rörande hanteringen av undantag från föreskrifterna. Med det nya förslaget till föreskrifter blir reglerna desamma i samtliga kommuner, eventuellt med undantag för de regler som gäller hämtning av slam och fett i kommunerna Heby och Sala eftersom de kommunerna själva hanterar slamhämtning. Det är dock fullt möjligt att ha samma föreskrifter om Heby och Sala så önskar.

Hur har arbetet genomförts

Förslaget till nya föreskrifter har tagits fram parallellt med förslaget till ny gemensam avfallsplan och avfallstaxa. Föreskrifterna har tagits fram med stöd av Avfall Sveriges *Rapport 2017:01, Underlag för renhållningsordningens avfallsföreskrifter*, med anpassningar till de förutsättningar som råder i VafabMiljös medlemskommuner. En tidig version av förslaget till nya föreskrifter presenterades vid en workshop med deltagare från respektive kommuns tillsynsmyndighet i april 2018. Vid detta tillfälle diskuterades bland annat ansvarsfördelningen mellan VafabMiljö och tillsynsmyndigheterna angående hantering av undantag från föreskrifterna.

Innehåll i korthet

Förslaget till nya avfallsföreskrifterna innebär bland annat att:

- Fastighetsägare som inte gör ett eget val av abonnemang för hämtning av hushållsavfall tilldelas abonnemang med matavfallssortering.
- Ordinarie hämtningsintervall av mat- och restavfall är minst en gång varannan vecka. För hämtning var fjärde vecka eller mer sällan krävs kompostering av matavfall eller köksavfallskvarn, där sådan tillåts.
- Ordinarie hämtningsintervall för små avloppsanläggningars slamavskiljare och minireningsverk är minst en gång per år. Tömning av slutna tankar sker vid behov. Filtermaterial från fosforfällor töms normalt vartannat år. Fett från fettavskiljare hämtas normalt enligt standard minst en gång per månad.
- Två eller flera närboende kan dela avfallskärl efter anmälan till förbundet.
- Regler för anvisning av plats har tydliggjorts och omfattar kärl och annan behållare för mat- och restavfall, sugpunkt för hämtning med slamsugningsfordon från små avloppsanläggningar, fettavskiljare, slutna tank eller avskiljare/kombisystem för matavfall, samt filtermaterial från anläggningar som kräver byte av filtermaterial som hämtas med fordon utrustat med kran.
- Det framgår tydligt vilka undantag från föreskrifterna som hanteras av Tillsynsmyndigheten i respektive kommun och vilka som hanteras av VafabMiljö.

- Kompostering av matavfall hanteras som ett abonnemangsärendet och handläggs därmed av VafabMiljö.
- Förlängt hämtningsintervall kan medges vid kompostering eller användande av godkänd köksavfallskvarn, under förutsättning att den minsta kärlestorleken används för restavfall. Frågan handläggs av VafabMiljö.
- För att beviljas uppehåll i hämtning måste fastighetsägare/nyttjanderättshavare ansöka om uppehåll både för mat- och restavfall samt för slamtömning i förekommande fall.
- Undantag från avfallsföreskrifterna är tidsbegränsade till två år per ansökningsperiod och maximalt sex år, om inte synnerliga skäl finns.

VafabMiljö Kommunalförbund

Carina Färm
Förbundsdirektör

Bilagor   Avfallsplan 2020 – 2030
                 Bilagor till Avfallsplan 2020 – 2030
                 Renhållningsföreskrifter VafabMiljö Kommunalförbund